

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVI

Número 2253

15 cèntims = Atrassats, 30

Barcelona 12 de maig de 1922

BIBLIOTECA DEL MUNICIPI DE BARCELONA

L'ACAPARADOR

I a aquest «criminal» quan li faran justícia?

Sastreria SERRA

Pla de la Boqueria, 8, Rambla.-Barcelona

TEMPORADA
DE ESTIU
1922

Visiti els seus aparadors, que sens dubte ha de trobar lo que l'interessa per a vestir bé i amb economia :: Trajos a mida, des de 115 pessetes :: Immens assortit en gabardines confeccionades, des de 90 :: Exposició, en l'interior, de les darreres novitats d'entretemps i d'estiu, en gèneres del país i anglesos, de tots preus i per a tots gustos

Soler i Torra Germans

BANQUERS

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

Compra i venda de valors - Ordres de Borsa
Canvi de monedes

Girs sobre l'estranger - Comptes corrents

Admetem dipòsits de valors en custòdia
Facilitem OR per a pagaments a DUANES

NOTA IMPORTANT: Revisem curosament les amortitzacions

Bastons

Els millors, els més nous i els més forts

ELS REGALEM

si ens els demana, ben demanats, una noia maca

Bastoneria Americana

Passatge Bacardí - Rambla - Plaça Reial

NOTA.-Reserva absoluta

ESTOMAGO & INTESTINOS
GASTROL MIRET

REMEDIO SEGURISIMO ● PROBARLO ES CURARSE

DE VENTA EN TODAS PARTES

Bicicletas
PRECIOS-IVEROSIMILES

ARAGON 229

BARCELONA.

**BLOKS
NOTES**

a DÉU cèntims

RAZAR DE LA UNIÓN

Unió, 3 BARCELONA

SARNA

(RONYA)

ANTISARNIC MARTI

Unic que la cura SENSE BANY
Les seves imitacions són cares,
perilloses i de olor repugnant.

Es ven a totes les Farmàcies i
Parlament, 17 **BARCELONA**

**BLOKS
NOTES**

a DÉU cèntims

BAZAR DE LA UNIÓN

Unió, 3 BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

MAIG ESPANYOL

El maig conreua la paradoxa com un humorista. Es el mes de les flors i resulta el mes de les execucions capitals. S'obren les roses i s'obren els patíbols. Surten els poetes i apareixen els botxins. Comencen els Jocs Florals, i comencen els jocs de la mort. Un maig, en fi, que fa flaira de cada-vernà.

Quan erem joves, recordem que no vàrem entendre mai un vers de l'Enric Heine, en el qual recriminava a la Primavera. «Maleïda Primavera—li deia—Quí té va fer arribat?». Nosaltres no compreníem el perquè li destorbava la Primavera an aquell poeta trist, però ara, sí; ara, davant d'aquest maig tan espanyol, amb toreros morts i reus executats, amb totes les capelles obertes, les de les presons i les de les places de braus, comprenem que poetes i prosàics, romàntics i clàssics, els sensats i els aixelebrats, se planyin de que arribi aquest mes de les flors de cementiri. Bé és veritat que la ginesta, flor de maig, és groga, i el groc és el color de la mort i de la Facultat de Medicina.

Arriben els tauròfils i no se n'estranyen. El mes de maig, ens diuen, sempre ha estat el més dramàtic del toireig. L'*Espartero*, va morir al maig, i el *Fabrilo*, i el *Joselito* i ara el *Grànero*. Però això que pot tenir una explicació, pel començament de temporada, no la té tractant-se de la pena de mort, aplicada pels homes i no pels braus. El toro no tria el mes per a matar, i el jutge, sí. En els toros tenen d'ésser les desgràcies del maig al setembre, i com que els braus arriben frescs, com que no han tingut temps de desbravar-se en els corrals, ni d'omplir-se de mandra amb les calors, maten. Però els jutges poden triar el mes, i com que no tenen gaire sentit poètic trien el maig i ens fan malbé la Primavera.

Nosaltres, si fossim jutges, respectariem el calendari, i deixariem el maig per a les filles de Maria; els poetes dels Jocs; els pintors de les Exposicions d'Art;

els cavallistes dels concursos hípics; els futbolistes dels campionats i els sardanistes dels aplecs. Els botxins tindrien la seva Primavera sentimental i els condemnats a mort no tindrien por de perdre la vida, quan tothom porta el cor ple d'alegria. Si el verd vol dir esperança, els hi deixariem mirar des de les reixes, confiant en que també per a ells floririen els indults. I com que la justícia té d'ésser inexorable, arribat el mes de novembre, decretaria el compliment de les terribles sentències.

El mes dels morts seria així més dels morts. Tot mor—dirien els desgraciats—i nosaltres no hem d'escapar a lo inevitable. Cauen les fulles, cauen els malalts incurables, cauen els vells, i la justícia, amb una gran delicadesa, vol que ens unim a l'agonia de la terra. Es el novembre. Al menys sabrem que ànimes pietoses han resat per nosaltres, els morts més morts del novembre...

*
**

Si han arribat estrangers per a fruit del nostre blau i de la nostra dolçor florida, hauran rebut el desengany de lo excessiu. El maig, els hi haurà semblat massa espanyol, amb toreros morts, i amb cinc execucions. Decididament la «Societat d'Atracció de Forasters» haurà d'intervenir per a que les coses se facin al seu degut temps, i no'ns espatllin la Primavera.

PARADOX

El fet és passar l'estona

El Consistori autoritzà dies passats al senyor alcalde per a que nomenés la Comissió de regidors encarregats d'estudiar l'assumpte de les veneres. Sorgí la cosa arràn d'una queixa formulada pel senyor Marial, que digué semblar-li de mal gust el distintiu que actualment usen els consellers. La reclamació del senyor Marial eterní a la majoria dels seus col·legues i d'aquí la nova Comissió, a la que's confereix la resolució del intrincat i interessantíssim problema.

Als ciutadans barcelonins, mancats de tantes coses d'utilitat i urgència manifestes, ens tindria més compte que fixessin els regidors la seva atenció en empreses

—Ja ho has vist, eh?... Tres execucions en un dia.
—I no ho faran en pel·lícula? .. Ai, quina llàstima!

de més empenta. No és la venera, la que honora i dona llustre al càrrec. L'insígnia més llampant pot resultar mancada de sentit, si el que l'ostenta no té altres mèrits que els que ressurtin de la condecoració. Això, que és elemental, escapa a la perspicàcia dels nostres administradors municipals, que creuen que és la cúa, la que infondeix caràcter a l'ocell. Ara s'han ficat a la clepsa lo de la major o menor propietat de les veneres, i no pararan fins a poguer-se presentar en públic investits de tots els atributs a que es suposen mereixedors.

Per nosaltres, que no quedi. Si ho volen, poden els regidors procurar-se, no ja un insignificant distintiu per al trauc de la solapa, sinó un uniforme complet, que entre altres, tindria l'aventatge de que la gent els obirés de lluny. Cas de que això els semblés encara poc, sol·licitar ésser portats sota tàlem. Al menys, protegits per un parasol, per l'istil de l'utilitzat pel governador *Karajorrat*, en el *Ki-ki-ri-ki*. Ens sembla que així farien tropa.

Lo difícil, segons queda apuntat, és ennoblir la venera. I relativament a aquest particular—permeti'ns el senyor Marial—estem a tres quarts de quinze. Amb els miraments deguts a la seva persona i a tothom,

diríem de la Casa Gran que com més anem menys valem. L'afer de les veneres, dirà en tot cas l'afició dels regidors per les coses externes, l'afany de notorietat que els domina. Mai, que un cop adoptada la nova insígnia, estigui la ciutat més ben administrada de lo que en l'actualitat està.

A nosaltres, l'iniciativa del senyor Marial, ens fa l'efecte d'un pegat... al Banc de Barcelona. Una feina més al cap de l'Arxiu, que desenterrarà tonelades de paper per tal d'establir l'exacta filiació de les veneres, i unes pessetes gastades sense que de l'aplicació de les mateixes en ressurti cap profit. Pòlvora en salves com diuen enllà de l'Ebre.

Un punt hi ha, que ens porta a disculpar els regidors, i és aquest la manca de feina en que's consumen. La inacció és perjudicial a les persones, com a les col·lectivitats. Entenent-ho així, és per lo que cerquen els regidors, la manera de distreure's. Avui, és l'assumpt de les veneres, el que els serveix d'excusa, per a matar el temps. Expremut aquest, es donaran pressa a trobar-ne un altre. En no saber de quin pa fer rossegons, acordaran comprar-se un berganci. Angelets de Déu!

M. Cardona

JUST

A CAU D'ORELLA

El nou col·laborador

Quan varen sortir de *La Publicidad* els antics redactors, tots ens preguntàrem: A veiam qui entra? En Rovira es quedava; En Soldevila, es quedava, reivindicant el dret a l'autonomia personal i a la de Catalunya, però eren set, els redactors sortints, set, i la substitució era ineludible.

Passà un dia, i res; passaren dos, i res, passà una setmana, i aparegué una firma nova, que lo mateix feia versos que prosa, sempre en català. I no estaven malament aquells versos, ni aquella prosa. No podia ésser un soci de la Patronal perquè era un sentimental. Quí seria En Josep Ferrer? D'on era? Quina filiació tenia? Com havia entrat de redactor a *La Publi*?

Ho preguntàrem a un periodista:

—Que coneixeu an el redactor nou de *La Publi* En Josep Ferrer?

—No. No sé qui és.

Ho preguntàrem a un redactor de *La Publi*:

EL PRIMER BARRET D'ESTIU

—M'agrada aquesta època de l'any, perquè sempre hi ha palla nova.

La cura per voluntat

A París, l'esperitisme està de moda. A Barcelona, encara no. Però ho està, una de les seves variants, la voluntat, l'exercici de la voluntat, fins al punt de que un conegut metge—el nom del qual ens reservem per a quan tingui un èxit definitiu—s'ha proposat curar als seus malalts pel procediment de la voluntat, aplicant-los-hi una suggestió optimista. En Jean Finot, filòsof francès que acaba de morir, sostenia lo mateix que el nostre metge.

Però...—ens ha contat el mateix fill del malalt—

—Quí és aquest vostre nou company En Josep Ferrer?

—No ho sé.

—Però no l'heu vist mai per la redacció?

—Mai.

—Sí que és estrany.

I no ho era. En Josep Ferrer, no existia. En Josep Ferrer, no era altre que un malhaurat escriptor empordanès, al qual li acaben d'editar un llibre d'articles i poesies els seus compatriotes. I a *La Publi*, tornen a donar el llibre en articles, i així tenen un redactor nou, sense honoraris, i que els escriu en català!

devegades el procediment de la suggestió optimista, falla. I en el nostre cas, va fallar.

—Què fa el malalt?—preguntà el metge al fill del seu client.

—Va malament. No fa més que plànye'rs i dir que's mor, que's mor,

El metge, apel·là al seu mètode:

—Doncs digui al seu pare que no té res, vaja, que no té res. Que són aprensions seves, que ha de reaccionar, que's té de curar, per voluntat.

—Però ell diu que cada dia està pitjor—objectà el fill.

—Li sembla; us dic, que li sembla.

Es varen separar. A l'endemà se tornaven a trobar.

El metge, segur del seu èxit, preguntà:

—I el malalt què?

El fill, gairebé demanant perdó, respongué:

—Li sembla que és [mort...]

A Espanya, amics, no n'hi ha un pam de net.

El Govern ens té tirria. Una tirria de mil dimonis, més manifesta, com més s'entossudeix en amagar-la.

La darrera mostra de lo que dic, la tenim en ço que acaba de passar amb motiu de l'estrena d'un drama nomenat *El rebaño*, representat suara a «Novedades» per l'Enric Borrás.

El drama, ni millor ni més dolent que la majoria dels que veiem cada dia per aquest escenari de Déu, o del diable, es representà a Madrid, sense que les autoritats tinguessin que dir-hi lo més mínim.

El protagonista de *El rebaño*, que's diu *Gil Rincón*, reportà an En Borrás bona cosa d'aplaudiments.

L'autor, un poeta de la nova forçada, suscità l'admiració de la crítica.

Vol dir que al final de l'estrena, tothom content.

Però arriba *El rebaño* a Barcelona i la decoració canvia per complet.

De personatge respectable, espill de virtuts que són l'ànima de la raça, esdevé En *Gil Rincón* un personatge perillós. Ço que al teatre del «Centro», de Madrid, és tingut com meritori, es torna al «Novedades» de Barcelona, poc menys que un perill per a l'ordre públic.

A vostès els farà estrany que els set cents kilòmetres de via de ferro que ens separen de la meseta, siguin prou a obrar miracles de la mena del que diem.

Jo mateix em resistiria a creure-ho, de no tenir al davant la prova manifesta de ço que dic.

El punt a que m'agafó per a formular la meva tesi, és una R. O. del ministre d'Hisenda, per a la que

s'extén la jubilació de l'infeliç heroi *Gil Rincón*, que passa, d'aquesta feta, a l'escala de reserva.

El document signat pel ministre porta la data dos de maig, que escau com cap altra a la figura que s'ha volgut anular.

En *Gil Rincón* plorarà a hores d'ara l'haver vingut a Barcelona. L'aire de Canaletes, haurà tingut per l'altiu castellà, la virtut que el vent del Guadarrama té per nosaltres, catalans de soca-arrel.

Jo em donaria per pagat, sabent que En *Gil Rincón*, no ens servirà antipatia per la desgràcia de que el ministre l'ha fet víctima.

De que no refredarà el succés l'acollida respectuosa amb que els barcelonins el reberem.

Al fi de comptes, pot En *Gil Rincón*, si ho vol, naturalitzar-se ciutadà barceloní i apuntar-se a l'«Unió Catalanista», mancada d'homes del braó i de l'empenta que ell és.

Això, en el cas de que decideixi partir peres amb la gent que des de Madrid governen.

Si no li agraden les resolucions extremes, li aconsellariem que ingressés a la «Lliga Regionalista».

El treurien diputat a les primeres eleccions, circumstància que li permetria dir al ministre d'Hisenda quantes són cinc...

A condició, naturalment, de que s'expressés amb la correcció i el mirament indispensables.

S'ha acabat el temps de les estridències.

Ciutat d'Igualada, fires i festes de Primavera, que tindran lloc dels dies 25 al 28 del corrent, amb fira de mostres, exhibicions de comerç, concurs d'aviram i de bestiar gros, exposició colomòfila, festes d'esport i aviació, audicions musicals... res: un programa de ciutat de primer ordre.

Jocs Florals de la revista Catalunya Literària. S'ofereixen els tres premis ordinaris de consuetud i amés setze d'extraordinaris. El plaç d'admissió s'acaba el 15 de maig.

Les composicions han d'adressar-se al Secretari, Cotoners, 6, entressol.

—Que no ho sap?

—No pas tot.

—He corregut tota la Boqueria i encara vinc sense cara.

EL GOS ARISTÓCRATA

També entre els gossos, i potser tant com entre les persones, existeix lo que'n solem dir «diferències odioses de classe».

Tenim el gos de carretó, el gos de caça, el gos de falda, el gos de senyora, el gos de bosc, el gos lladre i el gos policia, que'ns demostren els estaments i les classes socials d'aquesta mena de bestioles.

Darrerament havem conegut, de vista i de referències, el gos més senyor i més noble dels que havíem conegut fins ara.

Es un gos gran, com de Terranova, però en lloc de dur el trajo negre i riçat, el porta llarc i ros i sedós, i pentinat com una pell preparada per a posar-se-la als peus del llit. Es un d'aquells gossos tan peluts, que un no sent la seva mort el dia que'ls hi arriba l'hora, perquè dissecats valen més i no mengem tant, i duren més anys. Duu la clenxa al mig de l'esquena, com si sortís de casa el barber; porta la cua com un *plumero*, i no porta ni una taca an el seu abric de pells amplíssim.

An aquest gos, el seu amo, que és moltes voltes milionari i títol de moltes Castelles, el cuida com un príncep reial d'aquells de *La Princesa del Dólar*. Té cuinera, cambrera, mestre, dos *botones* i un majordom que no l'abandona ni en els moments més íntims de gos. Al llit té manta i dos matalassos, té una bata per a estar per casa, no menja més que ossos de gallina; en lloc d'escurar-se ell els plats, com solen fer els del seu ram, té una cuinera que'ls hi neteja; al dematí li renten les potes, que quasi se'n podrien dir peus, més tard la cara i més tard tot ell, amb aigua un xic calentoneta; no beu més que aigua de Vichy; té manicura per vint dits, i encara no té una puça, com tot gos hi està exposat, tothom corre amb les seves pintes com a la cacera del tigre.

Aquest gos surt a passeig cada tarda amb el majordom, i llavors admirem el majordom i viceversa.

L'home va seriò i l'altre també, però l'un hi va un xic més que l'altre, perquè l'home quan és seriós sempre ho és un xic més que les bèsties. El *lacayo* ni un moment es distreu de lo que representa, i el gos s'oblida alguna volta de la dignitat de lo que és i fa algun acte un xic incorrecte.

Per exemple, no veu cap arbre que, amb mires que les ignorem, no ensumi el baix de la soca i no faci gimnàsia sueca alçant la cama del darrera; no passa un gossot, per brut que vesteixi, que no s'oblidi de la classe i no li vagi a donar conversa,

no precisament per les orelles; no veu un munt d'escombraries, que no s'enteri de lo que són, i no veu llot de fang que no s'hi vagi a mullar les mitges.

El majordom prou que l'avis i li fa càrrecs amb el mirar, però com que el gos té més categoria no se l'escolta i fa el seu fet, burlant se de les vanitats mundanals i del que les ha escrites.

Una tarda passava el gos per davant de la *penya* de la població del tal gos. Asseguts en cadires de palla, admiravem la presència d'aquella digna bestiola, el caminar majestuós del seu més digne acompanyant, quan tot d'una passa una gossa desnerida, magra i de la classe baixa.

El gos se la mira i se'n hi va.

Es diuen aquelles paraules que'ls homes no podem entendre, resseguint-se del cap a la cua com dos burots de mena gossenca.

El majordom mira als de la *penya*, avergonyit de que vegessim aquell tracte familiar amb una gossa qualsevol que anava tan mal arropada, com dient-nos: «No'n facin cas; és un esbargiment d'aristòcrata.»

Però el gos devia propassar-se en la conversa o en el tracte, perquè ella que sí que s'hi tomba i li clava dentellada.

El gos va callar, però el majordom es va tornar vermell com un pebre.

L'home pensava:

—Estem perduts. Fins les bèsties més distingides es van tornant democràtiques.

XARAU

A LA PLASSA DE SANT JAUME

—Es tan popular com diuen aqueix batlle?

—Ui!.. El coneixen molt a la «Lliga», a la Unió Monàrquica i a casa seva

POEMES DE LA GUERRA GRAN, per *Rafel Folch i Capdevila*.—Aplec de sentides composicions inspirades en les bèliques campanyes que des de 1914 a 1918 ensanglantaren la vella Europa. No mancades d'emoció, estan escrites correctament, en un llenguatge sincer i apassionat. Quasi totes tenen caràcter d'elegia, lo qual els hi dona una extremada dolçor que fa aqueixos versos sumament simpàtics. La naturalitat i la claretat en la forma i un pregon sentimentalisme en el fons, són les característiques principals de aqueix llibre d'En Folch i Capdevila.

EL FILL, per *Florenci Cornet*.—Comèdia en tres actes, representada per primera vegada en el teatre «Auditorium» l'any 1909. Una obra d'excel·lents condicions dramàtiques i literàries que s'ha representat sempre amb èxit.

MONTBLANQUINES, per *Josep Conangla Fontanilles*.—L'autor, un bon català resident a Amèrica, ha pagat el seu tribut de patriotisme amb aqueix llibre, tot sinceritat i ingenuïtat, que dedica a Montblanc, poble que'l vegé nàixer. Es una obra bastida amb tendres records d'infantesa i dolces remembrances d'adolescent. Per les pàgines, ben escrites i millor sentides, d'aqueix llibre agradableíssim, hi campegen notes viscudes, tipus, costums, impressions, que l'enyorança del terror en la memòria i en el cor del voluntari exilat ha intensificat, fent les doblement interessants.

LES CANÇONS D'EN CLAVÉ. Recull de les més populars poesies líriques del cantaire del poble. Formen a la «Biblioteca Bonavía».

EL MUNDO A TRAVÉS DE DOS SIGLOS, per *Sebastià Gomila*.—Un llibre de quatrecentes planes que compendia, comentariant-los, tots els aconteixements polítics, socials i artístics que s'enclouen en les dugues darreres centúries. Més que historial, resulta una obra de crítica que's llegeix amb gust, perquè la presideix constantment un criteri lliure i sà, essencialment humanitari en els judicis, sempre adornats amb pensaments originals escrits amb valentia i sinceritat.

CUBISMO, per *Emili Planas*.—Un senyor que diu—i preté demostrar—haver solucionat la famosa quadratura del cercle. No'ns hi embrancarem massa perquè, pobrets de nosaltres, tants guarismes i tanta figura geomètrica ens posaria un cap com uns tres quartans. El senyor Martínez Anido, a qui va dedicada l'obra, ha felicitat a l'autor, lo qual fa suposar que l'ha entesa. Això serà una garantia per als aficionats a resoldre problemes més difícils encara que l'abaratiment de les subsistències i que l'extinció del sindicalisme.

EL TEMPLO DE THÉMIS.—Joguina còmica-judicial, original del popular escriptor Alfred Pallardó (*El Tio Mereje*). Fou estrenada amb èxit en el «Teatro Cómico».

PUBLICACIONS DE LA COMISSIÓ DE CULTURA.—Follet editat per l'Ajuntament de Barcelona, en el qual hi venen catalogades les obres pedagògiques, històriques i altra mena de treballs i institucions ideades i portades a cap per aquella Comissió.

BUTLLETÍ DE LA CAMBRA MERCANTIL DE BARCELONA.—Tenim damunt la taula el corresponent al mes d'abril, que inserta interessants escrits.

LA PETITA ENAMORADA.—Comèdia en un acte, original d'En Joan Barcelona. Quan s'estrenà, a l'«Ateneu Verdaguier», ja hi diguerem la nostra, demostrant les excel·lents condicions de comediógraf d'aqueix jove escriptor.

L'ESCOLA DELS PROMESOS, comèdia en tres actes de J. Puig i Ferrater,

EL MISTERI DE SAINT-CLOUD, melodrama en quatre actes, arranjament d'Amichatis.

A son degut temps, i en secció apart, parlarem d'ambdues obres, que han sigut ara publicades per *La Escena Catalana*.

SEPT CIÈNCIES

Planys de la Primavera

El calendari ens va cedir tres mesos
per a vestir les prades i els serrals,
per a encendre llumets de color, varis,
per a donar el to, batuta en mà,
a tants ocells cantors de caramelles
en la Pasqua subtil del meu regnat.

L'Hivern ha arrabassat els meus dominis
amb pluges, neus, borrasques, vents glaçats,
aturant les brotades en sa via
d'esperança i amor sota el cel blau.

Còm ho faré per a acomplir amb els deures
que'l destí em té en son llibre assenyalats?
còm podré fer entrega al istiu càlid
de lloncs rengs de formigues vers el gra,
d'arbres caiguts al pes de tanta fruita
trencada de color, al madurar?

No tindrè temps de deixà'ls camps en rostos,
de cridar les cigales al combat,
d'inaugurar el regne de dolceses
sota'l vellut de fruits enverolats

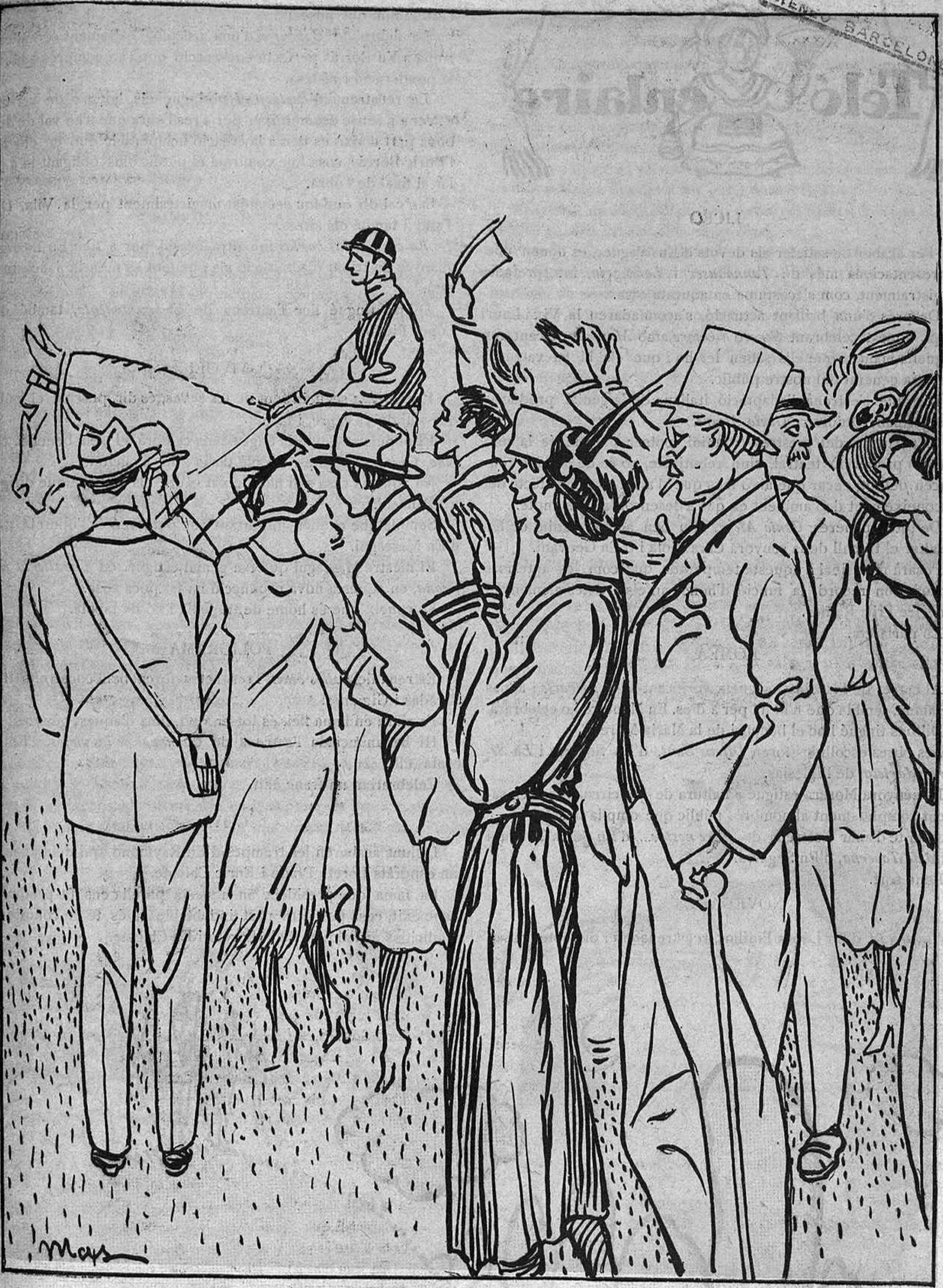
No podré dir-li al Sol que s'espavili
si com els altres anys vol ésser brau
fent fugir a la gent a grans gambades,
amb dugues carbacetes sota el braç,
a les platges frescals o a la muntanya
que'ls aires atenten els seus flancs
i ballen en les ombres deliciosas
de cada font, el porró sota el raig,
un cove ple de teca i de vaixela
i un dalè de cruspirla gorja avall.

Per quedar bé em caldrà alçar un missatge
a la nostra potència sideral
pregant-li que s'afluixi d'uns quants dies,
cedint-me'ls generós i de bon grat.

En tinc poc amb dos mesos ben escassos
per als meus deures d'enjoiar els camps,
fer una pessigolla als bècs volàtils,
posar mel a les flors del meu regnat.

J. COSTA I POMÉS

ATENCIÓ BARCELONA

EL PAS DEL «VINCITOR»

—Per què aplaudeix a aqueix cavall?... Perquè ha guanyat?
—Perquè m'ha fet guanyar.

LICEO

Per acabar de satisfer als devots d'En Wagner, es donen unes representacions més de *Tannhauser* i *Lohengrin*, interpretades magistralment, com s'acostuma en aquesta casa.

Després d'una brillant actuació, s'acomiadaren la Vix i Lauri Volpi, aquest celebrant *Serata d'Onore* amb *Manon* que cantaren d'aquella manera que ells saben fer-ho i que els hi ha valgut la simpatia general del nostre públic.

Dissabte s'estrenà l'adaptació italiana de la genial producció dels germans Quintero, *Genio Alegre*.

La partitura del mestre Vittadini, potser perquè és la seva primera producció teatral, sinó rebutjable, no és de les que convencen del tot, encara que això més que d'altra cosa, és efecte del desconeixement de l'ambient en que's desenrotlla l'assumpte.

De totes maneres, *Genio Alegre* fou ben acollit, tenint de fer ressaltar el treball de la senyora Caracciola i d'En Geovani.

Posarà punt final a aquesta temporada, que com les anteriors deixarà bon record, la funció d'honor an els artistes alemanys i al mestre Fritz Reiner.

En parlarem.

ROMEA

Al carrer de l'Hospital segueix verificant-se el *Miracle* i al pas que anem, sembla que n'hi ha per a dies. En Montero ho celebrarà.

Dilluns tingué lloc el benefici de la Maria Morera.

Les obres escollides foren *Dijous Sant*, d'En Segarra i *La Senyora Marieta*, de l'Iglesias.

La senyora Morera estigué a l'altura de les circumstàncies satisfent complidament al nombrós públic que omplia la sala.

Avui té d'anar l'estrena de *Pare nostre...*, d'En Serra Toneu, i *Cançó de Taverna*, d'En Segarra.

Bona sort.

NOVEDADES

Esclavitud, d'En López Pinillos, reestrenada el dissabte passat,

serví per a que el nostre Borrás ens dongués una prova més de l'art sublim que poseeix.

La figura de *Gobantes* d'una psicologia altament complicada troba a En Borrás perfecta encarnació que l'ha comprès amb tota la ponderació i justesa.

La reestrena d'*Esclavitud* obtingué els honors de veritable estrena i, sense desmereixer per a res l'obra que s'ho val de debò, bona part d'això es deu a la creació insuperable que en ella hi fa l'Enric Borrás, cosa que confirmà el públic fins obligant-lo a parlar al final de l'obra.

No cal dir que fou secundat magistralment per la Vila, Daví, Tatay i també els altres.

La cena de las burlas fou altra ocasió per a que En Borrás es guanyés un tribut d'admiració als que tant es mereix i acostumat està.

Dijous tingué lloc l'estrena de *Embrujamiento*, també d'En López Pinillos.

TIVOLI

La *Marina* segueix fent de les seves, és dir, pescant el públic que s'hi deixa caure, i fa bé.

El popular i simpàtic Sagi-Barba celebrà el seu benefici. *Marina, Guitarrico...* Res. Un plè tarda i nit. Felicitats.

En aquesta casa s'hi han deixat caure els italians que dirigeix En Pancani.

Sembla que ço més important que portaven és l'opereta ¡¡Sí!! d'En Mascagni.

El mestre Mascagni que tan genial estigué en *Cavalleria Rusticana*, en aquesta nova producció ha fet poca cosa.

Es coneix que és home de tragèdia i no de tabola.

POLIORAMA

Estrena de *Pollos bien*. Tres actes força ben construïts d'En Paradas i Giménez.

Fa riure en bona llei, és tot un èxit, dins d'aquest gènere.

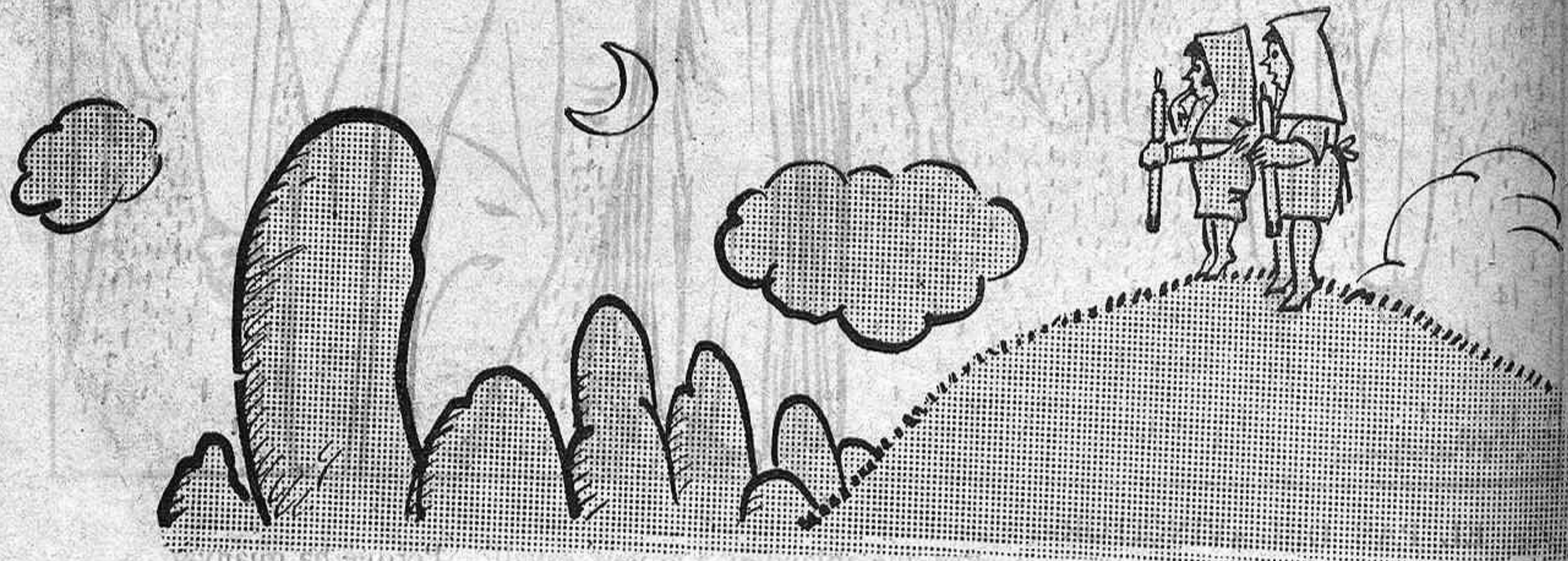
Hi ha anunciada l'estrena de *Carnaval de los viejos*, d'En Dícanta (fill).

Celebrarem un franc èxit.

GOYA

Dilluns acabaren les trames d'En Raymond, qui deixa pas als tan esperats Loreto Prado i Enric Chicote.

La fama que presideix an aquesta parella ens fa predir un franc èxit, cosa per altra part indubtable si és té en compte les condicions artístiques de la Loreto i En Chicote.

A MONTSERRAT

—Gualta, Pomelleta, quins ciris més grossos.
—Devia ésser la prometença d'algun gegant.

L'haver gestionat la seva vinguda fa acreeador a En Blasco a l'agraïment del nostre públic.

Donem per descomptat el triomf i en parlarem tan extensament com la cosa mereix.

COMICO

Per tota novetat, la reposició de *La Corte de Faraón* i l'estrena de *La Rosa del Albaicin*.

Una i altra ben acollides.

PRINCIPAL PALACE

Ultima setmana de la Revista *Zig-Zag*.

Èxit apoteòsic, molt més havent regit preus populars, ço que celebrà el públic omplint el «Principal» cada nit de gom a gom.

Bona temporada: riquesa, art... i sobre tot bon gust, que és ço més difícil de trobar an aquests temps.

TESPIS (Agrupació Literària Teatral)

En aquesta naixenta i ja important entitat s'hi estrenà el diumenge prop-passat *Triomfar*, comèdia dramàtica en dos actes del nostre benivolgut company En J. Navarro Costabella.

Triomfar, ens plau dir que és una obra plena de bells efectes teatrals, de tèsi molt enlairada, essent totes les escenes construïdes amb tota justesa, ço que fa assegurar que el nostre bon amic entra a l'Art de Talia per la porta gran.

L'autor, instat pels aplaudiments del nombrós i distingit públic, tingué d'aparèixer a l'escena a l'acabament d'ambdós actes, veient-se obligat a parlar al final.

L'execució bona, poguent-se nomenar creació el treball fet per la senyoreta Palmada, que fou admirablement secundada pels senyors Perelló, Gener i Parera.

La presentació acurada.

MUSIQUERIES

Orquestra Pau Casals.—Aquesta orquestra, comparable amb les millors de les existents en les principals capitals d'Europa, mercès al incansable esforç de l'eminent mestre Pau Casals, novament donarà sis audicions amb la cooperació de directors i concertistes estrangers.

Les mateixes tindran lloc al Palau de la Musica Catalana, els dies 15, 20 i 26 del corrent, i 1, 6 i 12 de juny.

Es ben segur que l'èxit no igualarà als anteriors, els superarà.

FOOT-BALL

Després del plat fort Espanya-França, i en espera del partit que's jugarà diumenge a Irún per a fer-se les finals del Campionat d'Espanya, el passat diumenge vàrem tenir com a *menú* el C. D. Europa contra el C. D. Júpiter.

El partit fou força interessant, i vàrem veure com es disputaven la victòria *palmo a palmo* ambdós bàndols. La primera part, els jupiteristes apretaren de valent i fins En Vidal va tenir més feina que una estanquereta en dia de «saca». També vegerem la reparició de l'Olivella, que'ns va demostrar que la seva estada

en terres d'En Krim no li ha restat facultats. Ho celebrem. I com anavem dient, els nois de l'Aliança, Samsó, Mauri i Gimeno, varen posar en perill la «portalada» d'En Bordoy, però aquest que és un porter de casa amb ascensor i telèfon, els va «frustrar» les males idees.

També En Cross i En Peidro varen fer de les seves, i a les acaballes del partit començaren a fer goals, i ara jo, ara tu, en feren quatre amb molta *sombra*.

I com a diversió vàrem observar que l'Artisus tirava pilotes a *los autos-Matas*. Ho devia fer per a passar l'estona.

El «refli», un xicot de pes, ho va fer tot «just», i acabà el partit amb aquella satisfacció i entusiasme.

I per al pròxim dissabte i diumenge ens anuncia el C. D. Europa uns grans partits contra el Durham City, equip anglès professional de reconeguda valú.

— El F. C. Barcelona no va jugar, puix quan aquestes línies arribin «als ulls» dels llegidors, ja estaran en terres gallegues per a conquerir el Campionat d'Espanya. Sabem de varis admiradors que estan fent una *novena* i d'altres que han fet promences per a que guanyin.

Un servidor de vostès, quan surti aquest número, ja estarà també camí de Vigo per a veure com se les fan el Barcelona i el Irún. Qui guanyarà? *Chi lo sai!* A la tornada, ja'ls direm quelcom força interessant.

CURSES DE CAVALLS

El passat diumenge tingué lloc la inauguració de la temporada, essent nombrosa la concurrència que hi va acudir, sobressortint en gran manera un bé-de-Déu de cares boniques que llufen uns pomells de flors que semblava que estiguessim en ple jardí i no al Hipòdrom. Això sí, es veia cada «mosquit» voltejant a les... flors que, vaja, no hi ha dret!

Foren molt admirats i aplaudits els cavalls guanyadors per la seva «carrera».

—Avui donen caliquenyos!... Enviaré el sagristà a fer cua.

CICLISME

A Badalona es celebrà la Festa del Pedal, a la que hi varen acudir quasi tots els nostres «cicleros».

Hi hagué «Carreras de cintas», donades per xamoses badaloneses, curses amb pessetes, «tiberi» i altres diversions.

Fou un èxit aclaparant en tots els estils. Nostra enhorabona.

NOLUS

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

L'EXPOSICIÓ DE PRIMAVERA I LA GENT DE CASA

Abans de passar revista als expositors casolans, deixeu-me enviar la meva enhorabona al qui ha dirigit les obres d'adaptació del «Palau de la Fira» a la manifestació artística que s'hi celebra, pel bon gust amb que ha dividit la immensa nau en una munió de sales a l'anglesa.

I complert aquest deure de justícia, comencem pels departaments del «Reial Círcol Artístic», en els quals hi trobarem no gaire cosa bona. Apuntem: un jardí a la matinada, amb un capellanet que cerca la *Solitud*, per encàrrec d'En Balasch; *Canal del Montseny*, ben mapat per En Camins; *Carrer de Segòvia*, magnífica visió ciutadana madrilenya, on s'hi veu la mà mestra d'En Rafel Forn; *Retrat del meu pare*, per la senyoreta Malagarriga, figura que parla talment; *Rosa*, pastell espeterrant, sortit de les blanques mans de la senyora Maria Muntadas, artista novella que en sap un niu; *Reflex de llum*, visió realista del mar al través d'uns pins, pescada per En Josep Nogué Massó; *El Alcalde de Turigona*, retrat d'En Valentí de Zubiaurre sobri i expressiu. *Retrat de dama*, ple de vida,

—Ja està dit; l'any que vé
jo també tiro a la Flor Natural.

pintat per En Marqués, pare, i un *Baterg*, a contra llum, que va fer En Lluís Masriera.

Passem al «Círcol de Sant Lluc». Cavallers, quina magrícia! No's pot aprofitar quasi res; si descontem unes *Flors xiroies* i boniques de la senyora Risueño; dos paisatges ben enfocats per En Vancells; i uns frescos d'En Vilás, agres de color, lo demés pot tirar-se al cove.

Amunt i crits!

La «Societat Artística i Literària», fa la pols al «Reial Círcol Artístic»; ben sovint trobem cosetes que ens criden l'atenció; anem apuntant: Agapit Casas Abarca, *Paisatge*, pintura fineta i ben entesa; Martí Garcés, dos interiors macos per la raó del pont de Lleida; Meifrén, *Boires baixes* caçades al vol i clavades damunt de la tela; dos retrats que s'assemblen a l'original corresponent, mercès a la trassa d'En Padiella; Ros i Güell, *Capvespre* poètic; Urgell, *Interior d'església* vist a les fosques amb ulls de gat, Vázquez (Carles), una catedral i dues mosses maques plenes de coloraines; m'agrada més la Seu per la seva serietat.

Ja som a les cambres destinades a «Les Arts i els Artistes». Quasi no trobem on fixar els ulls; sort d'uns retrats deguts a En Canals, que dibuixa com un home; cert *Paisatge* vermellenc d'En Colom i uns poblets retratats per l'Iu Pasqual, sinó hauríem tingut de passar de llarc.

Ara de bunyets i d'extravagàncies, Déu n'hi doret de les que hi ha; començant per la vista de *Barcelona des del laberinte* i la *Nena del llaç blau*, i acabant per la *Família de terrissa*, obra del gran Suñer, se'n poden comptar un grapatet.

No obstant, cal confessar que, com sempre, el record de la neulada el baten uns quants *posseurs* reunits a les sales dels «Independents». No vull pas anomenar-los; faré constar només que hi fan bon paperet; En Bonet, que hi té un *Paisatge* ídem; En Davalillo, amb la seva *Plaça de Santa Caterina*; l'Opisso, exposant un *Interior*; l'Stachioli que exhibeix dos retrats a mig fer i En Soler de las Casas, que ha fet un *Salt enrera* ensopegat.

A les sales d'honor d'En Galwey i d'En Llimona, s'hi passa el ratet agradosament, així com a les d'En Vayreda, quina obra de precursor pot admirar-se detingudament.

Dels escultors de casa, cal fer esment d'En Durán Castellanas, En Rocamora, En Brú, l'Otero, En Pep Cardona i En Clará.

Un altre dia, seguirem la requisitòria.

C. ARBÓ

A Madrid han denegat l'indult als reus catalans condemnats a la darrera pena.

Sembla que els governants centralistes no han volgut de cap manera intercedir a favor de la gràcia o perdó que podia concedir el rei.

Molts diuen que això és obra dels Royo, Guixà, Guñalons i Companyia.

Han cregut que aixecant-nos un doble cadafalc Catalunya semblaria més espanyola.

Es a dir, més *provincia* de la clàssica Espanya Negra.
Mal profit els faci.

Els Jocs Florals d'enguany han resultat uns jocs eclesiàstics, doncs els tres premis ordinaris han caigut en mans de capellans: Mossèn Anton Navarro ha pescat la «Flor» i la «Viola», i Mossèn Andreu Caimarí, un capellanet *des Mallorques*, l'«Englantina». Ademés, Mossèn Navarro fou proclamat Mestre en *Gai Saber*, i Mossèn Riber se'n emportà un premi extraordinari.

L'ex *ministresa* Maria de Despujols de Ventosa i Calvell, resultà una reina de primera. Està clar: veient tan d'aprop a la reina d'Espanya, quan el seu marit era ministre, pogué apendre el paper. El discurs presidencial d'En Ruyra, de primera.

Recordem als estimats col·laboradors artístics i literaris de L'ESQUELLA, que per al dia 26 d'aquest mes preparem un NUMERO EXTRAORDINARI dedicat a la *Dança Nacional de Catalunya*.

Sobre el tema «La Sardana», poden enviar, doncs, originals fins al dia 20.

I mercès, per endavant.

—No va per mi, que jo no me'n dic, de Marieta.
—No; però tens l'ull viu i vas amb un soldat.

Piropos tràgics.

L'altre dia a la Font de l'Alba, de Vallvidrera, uns fulanos que s'atreviren a tirar unes quantes floretes a unes dones maques, foren agredits a cops de *navaja* pels respectius marits de les interfectes.

Massa sangueta.

Ben segur que aqueixos agressors no eren catalans.

Els catalans, quan algú s'allarga a alabar-nos les mullers, callem.

Callem i, encara, per dintre, donem les gràcies.

La nit del dissabte darrer tingué lloc a la Plaça de Sant Jaume l'audiència pública de sardanes, donada en honor de la nostra ciutat per la cobla-orquestra «Barcelona», que toca d'allò més bé.

Per tal motiu regnà gran animació en aquell lloc i carrers que hi menen, ballant-se sardanes fins ben aprop de la matinada.

No cal dir que els simpàtics musics de la cobla barcelonina recolliren molts aplaudiments.

En Gaudí, després d'haver posat les seves mans pecadores en la catedral de Palma de Mallorca, ha començat a trasbalsar la de la Seu d'Urgell, alterant-li tota la fesomia. El formós reixat del segle XVI ha sigut arrencat, així com altres notables peces d'art que enriquien aquella vella construcció.

Per avui apuntem el fet només. Altre dia en parlarem amb la deguda extensió.

A l'Aeròdrom de la Volateria s'estan assajant en guiar hidroavions trentatres mariners de guerra.

Els nous avions destinats a bombejar les costes d'Alhucemes fan cada dia exercicis de vol damunt la nostra ciutat, amb un aplom admirable.

I això que hi ha *moros* a la costa!

Tot serà que en veure els del Rif no perdin la serenitat.

El Parc de la Ciutadella està que fa llàstima de mal cuidat. Ara ja no és el públic sol que's fica per tot arreu, sinó els autos i els carruatges que porten la gent al Restaurant de la Cascada, malmetent els passeigs destinats als que van a peu.

No podria l'Ajuntament obrir un pas per als veïcòls, respectant com cal els jardins del Parc?

Els barcelonins em pensó que li agrairien.

Llegim:

«En la Avenida Pearson han sido hallados los restos de un animal antediluviano.

Supónese que son los restos de un mamhut.»

Sí, vaja... les despulles d'un precursor de la «Unión Monárquica Nacional».

A un capità d'un barco mercant, li convenia que cert vista de Duanes fes els ulls grossos sobre la càrrega que portava, i per a acabar-lo de convèncer li envià un sac de cafè.

El vista, amb cara d'enfadat, preguntà al mosso:

—Que portes aquí?

—Un sac de cafè que el capità li regala—digué el xicot.

L'altre, encara més cremat:

—Deixa'l per aquí... Però ja li pots dir al teu amo que jo no acostumo a pendre cafè sense sucre.

RESPOSTES PAGADES

Faune Vell: Ho deixem en cartera.—Peré Roger: El gènere del estirabot és passat de moda.—Manso I.: Es poqueta cosa l'acudit.—Andresito: L'una m'agrada més que l'altra, em refereixo a la dels *bunyols*.—J. Costa i Pomés: Moltes mercès.—F. Gironella: Guardem l'article per al número especial.—M. Toldà: Veurem, és tan seriós l'articlet!—Joan Pasqual: Regulareta només.—Pepet del Carril: No ens podria fer una cosa curteta?—R. Vidal: Em sembla que anirà allí on vostè vol.—C. Capdevila: La guardarem.—Ferèstec: Ja aniràn sortint unes i altres.—T. T. i R.: Ens agrada bastant, però no podem prometre res.

APRENENT

per a la Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
Que sàpiga llegir i escriure

Pescador, bon pescador,
que vas a pescà a l'encesa:
pensa que la millor llum
la fa la LAMPARA "Z".

Antoni López, editor — Rambla del Mig, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

NOVA EDICIÓ

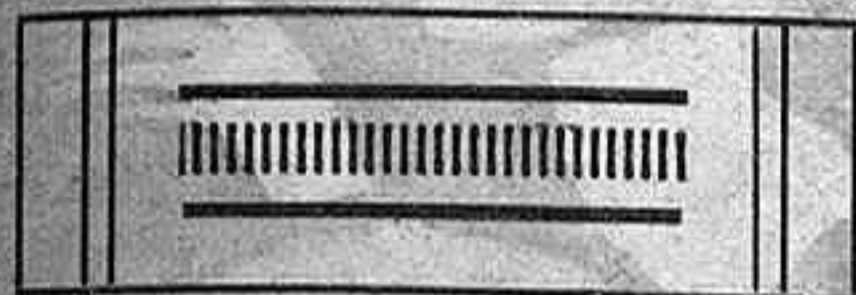
S. RUSIÑOL

NOVA EDICIÓ

EL PATI BLAU | EL MISTIC

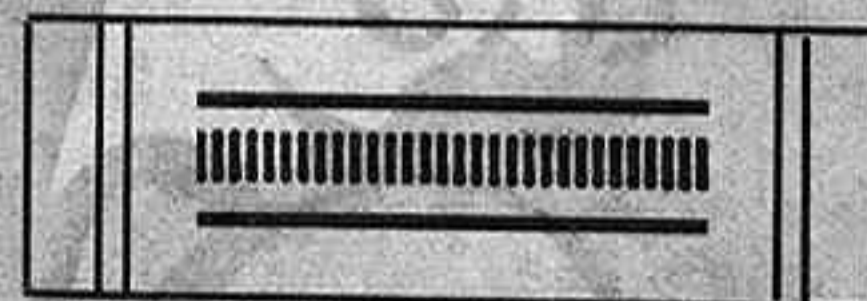
Preu: 2 pessetes

Preu: 2 pessetes

D'AQUÍ POCOS DIES SORTIRÁ

LA MARE

ÚLTIMAS NOVEDADES

<i>M. Maryan.</i> —El palacio viejo	(Novela)	1 tomo ptas. 4
» —La corte de las damas	»	1 » » 4
<i>Jeanne de Coulomb.</i> —Pescadora de Luna	»	1 » » 4
» —Humo de gloria	»	1 » » 4
<i>Eduardo Zamacois.</i> —Obras completas, tomo IX.—Sobre el abismo	»	1 » » 4
Los caballeros de la Legión (El libro del tercio de extranjeros) por el legionario <i>Carlos Micó España</i>	»	1 » » 5

¿Cómo y cuando ganó usted su primera peseta?

Prólogo y encuesta de *F. GÓMEZ HIDALGO*

RESPUESTA DE LAS MAS POPULARES FIGURAS ESPAÑOLAS CONTEMPORÁNEAS

Un tomo 8.º, pesetas 4

PEQUEÑO LAROUSSE ILUSTRADO

Nuevo diccionario enciclopédico

5,900 grabados 200 cuadros 102 mapas

Un tomo de 1528 páginas encuadernado en tela, pesetas 24

S. RUSIÑOL

MONOGRAFIA

(Volumen 1.º)

31 reproducciones en negro de sus mas famosos paisajes

Precio: Pesetas 6

MONOGRAFIA

(Volumen 2.º)

28 reproducciones de sus obras de arte figura

Precio: Pesetas 7

Colección Diamante

GRAZIELLA

por A. de Lamartine

Un tomo 16.º Pesetas 0'60

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebalxes.

FLORS PRIMAVERALS

Roses al camp, roselles a la ciutat